

2090
M.A (Gandhian and Peace Studies)
Fourth Semester
Paper – XVII: Social Work and Social Problems in India
(In all mediums)

~~Time allowed: 3 Hours~~

Max. Marks: 80

NOTE: **Note:** Attempt 50% of Total Questions of Question Paper. Time: 2 Hours ~~selecting~~
All will carry equal marks. Fraction will be lower digit.

x-x-x

- I. Answer any ten of the following:-
- Definition of social work.
 - What is the purpose of social worker?
 - How theories help social worker?
 - What is the importance of Group Social Work?
 - What is individual dynamics?
 - What are the five stages of group dynamics/process?
 - What is communal tensions?
 - Write major reforms in Sikhism.
 - What is gender bias?
 - What was the main contribution of Raja Ram Mohan Roy as a social reformer in India society?
 - Write few lines on Swami Dayanand.
 - Was Gandhi social worker?
 - What were Gandhi's four principles?
 - Why is B.R. Ambedkar famous?
 - What were Gandhi's social ideas? (10x2)

UNIT – I

- II. Discuss the meaning, origin and evolution of social work. (15)
- III. Explain the objectives, nature and scope of social work in detail. (15)

UNIT – II

- IV. Discuss the functions and importance social group work in modern times. (15)
- V. Discuss the concept of individual dynamics and group process as a powerful method of social work. (15)

UNIT – III

- VI. Write an essay on communal and regional tensions in India. (15)
- VII. Discuss reforms movements in Muslim community. (15)

UNIT – IV

- VIII. Discuss in detail the main contribution of Swami Dayanand as social reformer in India. (15)
- IX. Critically evaluate the Mahatma Gandhi's role as a social reformer in India. (15)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 1 ਜੋ ਕਿ ਅਨਿਵਾਰੀ ਹੈ ਤਥਾ ਭਾਗ (1-4) ਮੈਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ, ਸਭੀ ਮੈਂ ਸੇ ਕੁਲ ਪਾੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- *_*_* -

1. ਨਿਮਲਿਖਿਤ ਮੈਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕਾ ਉਤਰ ਦੇਂ:-
 - (ਕ) ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਖ) ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯ ਕਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਗ) ਸਿਫ਼ਾਨਤ ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯਕਰਤਾ ਕੀ ਸਦਦ ਕੈਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈ?
 - (ਘ) ਸਮੂਹ ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯ ਕਾ ਕਯਾ ਸਹਤਵ ਹੈ?
 - (ਙ) ਵਯਕਿਤਗਤ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਚ) ਸਮੂਹ ਗਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਕੇ ਪਾੱਚ ਚਰਯ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਛ) ਸਾਮ੍ਰਦਾਯਿਕ ਤਨਾਵ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਜ) ਸਿਕ੍ਰ ਧਰਮ ਮੈਂ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸੁਧਾਰ ਲਿਖੋਂ।
 - (ਝ) ਲਿੰਗ ਪ੍ਰਵਾਗ੍ਰਹ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਞ) ਭਾਰਤੀਯ ਸਮਾਜ ਮੈਂ ਏਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸੇ ਰੁਪ ਮੈਂ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਯ ਕਾ ਮੁਖਯ ਯੋਗਦਾਨ ਕਯਾ ਥਾ?
 - (ਟ) ਸਵਾਮੀ ਦਯਾਨਨਦ ਪਰ ਕੁਛ ਪਕ੍ਰਿਯਾ ਲਿਖਿਏ।
 - (ਠ) ਕਯਾ ਗਾਂਧੀ ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯਕਰਤਾ ਥੇ?
 - (ਡ) ਗਾਂਧੀ ਕੇ ਚਾਰ ਸਿਫ਼ਾਨਤ ਕਯਾ ਥੇ?
 - (ਢ) ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਕਯੋਂ ਪ੍ਰਸਿਫ਼ ਹੈ?
 - (ਣ) ਗਾਂਧੀ ਕੇ ਸਾਮਾਜਿਕ ਵਿਚਾਰ ਕਯਾ ਥੇ?

ਭਾਗ-1

2. ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯ ਕੇ ਅਰਥ, ਉਤਪਤਿ ਔਰ ਵਿਕਾਸ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯ ਕੇ ਉਦੇਸ਼, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ ਔਰ ਕਾਰਯਕੇਤ੍ਰ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਬਤਾਏ।

ਭਾਗ-2

4. ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਯ ਮੈਂ ਸਾਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹ ਕੇ ਕਾਰਯੋਂ ਔਰ ਸਹਤਵ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਸਾਮਾਜਿਕ ਕਾਰਯ ਕੀ ਏਕ ਸ਼ਕਿਤਸ਼ਾਲੀ ਵਿਧਿ ਕੇ ਰੁਪ ਮੈਂ ਵਯਕਿਤਗਤ ਗਤਿਸ਼ੀਲਤਾ ਔਰ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਕੀ ਅਵਧਾਰਯਾ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਸਾਮ੍ਰਦਾਯਿਕ ਔਰ ਕ੍ਸ਼ੇਤ੍ਰੀਯ ਤਨਾਵੋਂ ਪਰ ਏਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋਂ।
7. ਮੁਸਲਿਮ ਸਮੁਦਾਯ ਮੈਂ ਸੁਧਾਰੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਏਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਕੇ ਰੁਪ ਮੈਂ ਸਵਾਮੀ ਦਯਾਨਨਦ ਕੇ ਮੁਖਯ ਯੋਗਦਾਨ ਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਏਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਕੇ ਰੁਪ ਮੈਂ ਸਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਗੰਭੀਰ ਰੁਪ ਮੈਂ ਮੂਲਯਾਕਨ ਕਰੋ।

- *_*_* -

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- *_*_* -

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:-
 - (ੳ) ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਰਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰੋ।
 - (ਅ) ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਰਕੁੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
 - (ੲ) ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ?
 - (ਸ) ਸਮੂਹਿਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਹ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
 - (ਕ) ਸਮੂਹਿਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪੜਾ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
 - (ਖ) ਫਿਰਕੂ-ਤਣਾਅ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
 - (ਗ) ਸਿਖ-ਧਰਮ ਵਿਚ ਮੁਖ-ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
 - (ਘ) ਲਿੰਗ-ਪੱਖਪਾਤ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਙ) ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਇ ਦੀ ਮੁਖ ਚੋਣ ਕੀ ਸੀ?
 - (ਚ) ਸਵਾਮੀ ਦਯਾਨੰਦ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (ਛ) ਕੀ ਗਾਂਧੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸੀ?
 - (ਜ) ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਚਾਰ ਨਿਯਮ ਕਿਹੜੇ ਸਨ?
 - (ਝ) ਬੀ.ਆਰ.ਅੰਬੇਦਕਰ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਿਉਂ ਹੈ?
 - (ਞ) ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਸਨ?

ਭਾਗ-1

2. ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਰਜ ਦਾ ਅਰਥ, ਉੱਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਸਮਾਜਿਕ-ਕਾਰਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਸੁਭਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

4. ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹਿਕ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਤਣਾਉ ਉੱਤੇ ਇਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।
7. ਮੁਸਲਿਮ ਬਰਾਦਰੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ-ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵਾਮੀ ਦਯਾਨੰਦ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਮਾਜ-ਸੁਧਾਰਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

- *_*_* -